Sisäministeriö LAUSUNTO SM2017-00394

PO Taavila Hannele 23.10.2017

Viite
U56/2017vp

Asia
Lakivaliokunta tiistaina 24. lokakuuta klo 10.45.; Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunnasta ja neuvoston puitepäätöksen 2001/413/YOS korvaamisesta

Sisäministeriö lausuu seuraavaa:

Ehdotetulla direktiivillä korvattaisiin neuvoston vuonna 2001 tekemä puitepäätös (2001/413/YOS) muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvien petosten ja väärennysten torjunnasta. Suomen lainsäädäntö vastaa puitepäätöksen velvoitteita.

Euroopan komission vuonna 2015 laatimassa Euroopan turvallisuusagendassa (COM(2015) 185 final) todetaan, että edellä mainittu puitepäätös ei enää vastaa nykypäivän todellisuutta ja virtuaalivaluuttojen ja mobiilimaksujen kaltaisia uusia haasteita. Nyt käsittelyssä oleva direktiiviehdotus on komission vastaus näihin haasteisiin.

Sisäministeriö pitää tärkeänä, että muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyviin petoksiin puututaan tehokkaasti. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että tällaiset petokset ovat järjestäytyneelle rikollisuudelle tulonlähde, jonka avulla rahoitetaan myös muuta rikollista toimintaa, kuten terrorismia sekä huume- ja ihmiskauppaa. Euroopan poliisivirasto (Europol) on myös todennut, että maksukorttipetoksiin liittyvää rikollista liiketoimintaa EU:ssa hallitsevat hyvin organisoidut ja maailmanlaajuisesti toimivat järjestäytyneet rikollisryhmät. Muihin maksuvälineisiin kuin käteisrahaan liittyvillä petoksilla on merkittäviä rajatylittäviä vaikutuksia sekä EU:ssa että sen ulkopuolella. Lisäksi on muistettava kyseisten tekojen yksityisille henkilöille ja yrityksille aiheuttamat taloudelliset menetykset ja muut haitat. Siten sisäministeriö pitää direktiiviehdotuksen tavoitetta kannatettavana. Lisäksi sisäministeriö kannattaa yleisesti pyrkimystä määritellä maksuvälinerikokset teknologianeutraalisti.

<u>Rangaistussäännökset</u>

Paitsi maksuvälineiden käytöstä petostarkoituksessa direktiiviehdotuksessa esitetään, että jäsenvaltioiden tulee säätää rangaistavaksi tietyt tahallisesti tehdyt teot, joilla valmistellaan maksuvälineiden käyttöä petostarkoituksessa (artikla 4), tietyt tietojärjestelmiin liittyvät rikokset (artikla 5) sekä edellä mainittujen tekojen tekemiseen käytettävien välineiden käyttöön hankkiminen, tuonti, vienti, myynti, kuljettaminen, levittäminen tai muu saataville asettaminen (artikla 6). Näiden lisäksi rangaistavaksi esitetään yllytys, avunanto ja yritys edellä mainittuihin tekoihin (artikla 7). Kuten oikeusministeriön laatimassa muistiossa todetaan, Suomen rikoslain säännökset täyttävät pääosin direktiiviehdotuksen rangaistavaksi säätämistä koskevat velvoitteet. Nykyistä laajemmin rangaistavaksi esitettyjä valmistelu- ja yritystekoja on kuitenkin arvioitava jatkoneuvotteluissa tarkemmin erityisesti siitä näkökulmasta, miltä osin esimerkiksi erilaisten petosnimikkeiden ja tietoverkkorikosnimikkeiden tunnusmerkistöt eivät jo kata ehdotettuja uusia kriminalisointeja.

Virtuaalivaluutat

Erilaisten virtuaalivaluuttojen käyttö on yleistynyt ja tämän kehityksen voidaan olettaa yleistyvän tulevaisuudessa. Virtuaalivaluuttoja on tällä hetkellä jo yli 1000. Virtuaalivaluuttoihin liittyvät rikosilmoitukset ovat niin ikään lisääntyneet vuosittain. Tilastoissa näkyvät erityisesti petos- ja huumausainerikollisuus. Virtuaalivaluuttoihin liittyvä petollinen menettely on Suomessa jo laajasti rangaistavaa rikoslain yleisempien säännösten nojalla. Sisäministeriö yhtyy oikeusministeriön muistiossa esitettyyn näkemykseen, että direktiiviehdotuksen pidemmälle menevien velvoitteiden kannalta virtuaalivaluuttojen määrittelyyn, käyttöön ja valvontaan liittyy paljon epävarmuustekijöitä, joihin on syytä kiinnittää direktiiviehdotusta neuvoteltaessa huomiota. Eräät sinänsä laillisten virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoajat ovat tulossa neljännen rahanpesudirektiivin muutosten myötä rahanpesulainsäädännön mukaisen valvonnan ja epäilyttäviä liiketoimia koskevan ilmoitusvelvollisuuden piiriin, millä pyritään puuttumaan erityisesti rikoshyödyn kätkemiseen. Mahdollisesti annettavan uuden säätelyn tulee olla riittävän tarkkarajaista ja yksiselitteistä.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
